

Yttrande över remiss från Länsstyrelsen i Västra Götalands län gällande skydds jakt efter skarv i sjöarna

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser att:

- Skydds jakt på skarv i Vänern och Vättern bör kunna genomföras. SLU baserar detta delvis på en nyligen framtagen kunskapssammanställning med relevans för ärendet (Bergström m. fl. 2023).
- Vid beslut om skydds jakt på skarv bör hänsyn tas till djurskydds aspekterna och sådana villkor bör finnas med i beslutet.
- Skydds jakt på föräldradjur som påbörjat häckning bör undvikas, liksom andra störningar av häckningsplatser som kan riskera att leda till onödigt lidande.
- Äggprickning och oljering ska utföras utan att fågelungar utsätts för lidande, dvs med hänsyn till utvecklingsstadium. Sådana åtgärder bör enbart utföras under strikt kontrollerade former av specialutbildade personer.
- Störningar av andra fågelarter bör undvikas så långt som möjligt.
- Rapportering av skjutna fåglar är fortsatt viktig, men bör även omfatta konsekvenser för det individuella djuret, som del av en god förvaltning.
- För att möjliggöra en fortsatt utvärdering av hur skarv påverkar fisk och fiske i Sveriges stora sjöar betonas särskilt betydelsen av att eventuell skydds jakt dokumenteras på ett bra sätt.

Generella synpunkter

Enheten för stora sjöarna bidrog till en nyligen publicerad kunskapssammanställning om skarv som beställdes av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (Bergström m. fl. 2023). Skarvens populationsutveckling på en nationell nivå har över tid varit positiv och arten bedöms som livskraftig (Lundström, 2024). Vänern och Vättern har flertalet kolonier med häckande skarv

vilka övervakas i samband med de årliga fågelskärsinventeringarna (Rees, 2024 & Gezelius, 2021).

Effekter av skarv på fisk och fiskbestånd är svåra att kvantifiera och varierar mellan olika miljöer. Lokalt kan dock skarv påverka fiskpopulationer på negativa sätt, särskilt redan svaga bestånd (Bergström m. fl. 2023). Vissa typer av arter som t ex abborrfiskar har också bedömts vara särskilt känsliga (Ovegård m. fl. 2022). Majoriteten av de fiskbestånd i Vänern och Vättern som ingår i SLU Aqua:s årliga bedömning av biologisk status och bedöms idag vara inom biologiskt säkra gränser (Fiskbarometern.se) med undantag för de hotade och mycket svaga bestånden av lax och öring i Klar- och Gullspångsälven. Skarvinducerade skador på yrkesfiskets möjligheter att bedriva fiske, fångster och därtill hörande ekonomiska förluster har tidigare dokumenterats (Strömberg, 2012). Specifikt för Vänern och Vättern saknas dock idag data för att göra robusta bedömningar av omfattningen på ekonomiska förluster i fisket orsakade av skarv.

Jaktmetoder, tider och avstånd till häckningsplatser bör anpassas för att så långt som möjligt undvika att djurskyddsproblem uppstår, såsom skadeskjutningar och övergivna ungar. Det gäller att minska risken att jakt sker på individer som påbörjat häckning, vilket även Naturvårdsverket framförde under arbetet med att ta fram den reviderade förvaltningsplanen för storskarv 2023. Störningar av andra fågelarter som häckar samtidigt som storskarven bör undvikas så långt som möjligt.

Äggprickning bör enbart tillåtas och utföras på ett sätt och vid tidpunkter då det inte ger upphov till lidande, dvs när man kunnat säkerställa att ruvning inte pågått så länge att kritisk gräns för fostrens utveckling passerats.. Äggprickning bör därför enbart utföras av specialutbildade personer och enbart under kontrollerade former. Motsvarande krav bör även gälla för oljering.

SLU menar att även konsekvenser för enskilda storskarvar bör rapporteras, såsom skadeskjutning, äggprickning i ett för sent utvecklingsstadium och övergivna bon med ägg. Utöver en bild av förvaltningen, så utgör sådan information underlag för möjligheter till förbättringar.

SLU motsätter sig inte jakt på skarv i Vänern och Vättern. För att möjliggöra en fortsatt utvärdering av hur skarv påverkar fisk och fiske i Sveriges stora sjöar vill SLU särskilt betona betydelsen av att eventuell skydds jakt dokumenteras på ett bra sätt.

Referenser:

Bergström, U., Lövgren, J., Sandström, A., Sjöberg, N., Sundblad, G., Säterberg, T., Wennhage, H. & Ö. Östman (2023). Storskarvens (*Phalacrocorax carbo*) ekologi, roll i ekosystemet och effekter på fiskbestånd Sammanställning av kunskap och kunskapsbehov. Promemoria. Redaktörer: K. Lundström, M. Ovegård, M. Karlsson. SLU ID: SLU.aqua.2023.4.4-47, 67 s.

Lundström, K. (2024). Rikstäckande inventering av häckande storskarv (*Phalacrocorax carbo*) i Sverige 2023. Aqua notes 2024:7. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. <https://doi.org/10.54612/a.6tcqoqona2>

Ovegård, M. K., Jepsen, N., Bergenius Nord, M., och Petersson, E. (2021). Cormorant predation effects on fish populations: A global meta-analysis. *Fish and Fisheries*, 22: 605-622.

Strömberg, A., Lunneryd, S.-G., och Fjälling, A. (2012). Mellanskarv – ett problem för svenskt fiske och fiskodling? . *Aqua reports*, 2012_1: 39 pp.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Göran Ericsson efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av forskarna Göran Sundblad och Alfred Sandström båda vid institutionen för akvatiska resurser samt doktorand och universitetsadjunkt Johan Lindsjö vid nationellt centrum för djurvälstånd.

Göran Ericsson

Linda Ferngren